

Til landets kommuneoverleger

Kopi til landets fylkesmenn

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

20/10546-xxx

22.04.2020

Kjære kolleger,

Samfunnsmedisinen er for tiden spesialiteten der det skjer, med korte frister og harde helgevakter. På verdensbasis er det ikke noe nytt at en infeksjonssykdom setter dagsordenen og begrenser folks liv, men det er svært lenge siden dette har skjedd i Norge. Vi vet at mange for tiden har en ekstrem arbeidsbelastning, og håper at dere klarer å holde motet oppe og prioritere det viktigste.

Her er noen utvalgte nyheter fra oss på FHI:

Ny ukesrapport.

Viktige indikatorer for covid-19 epidemien peker i riktig retning for både norsk- og utenlandsfødte.

Dette og mer til drøftes i ny ukesrapport som ligger [her](#). Samme sted ligger også dagsrapportene.

Ny risikovurdering

Det legges i dag ut ny risikovurdering [her](#). Her står det blant annet i sammendraget:

«Det overordnede målet for det neste året bør være at sykdomsbyrden av epidemien skal forbli lav samtidig som uheldige ringvirkninger og kostnader av smitteverntiltakene minimaliseres. For å oppnå dette må strategien være dynamisk: tiltakene må justeres etter utvikling av epidemien og kunnskapen.

En slik strategi har fire forutsetninger:

- 1) Vi må ha god situasjonsforståelse slik at vi raskt oppdager trekk som kan kreve justeringer av smitteverntiltakene og omlegging av virksomheten i helsetjenesten. Dette krever økt testing og bedre overvåking, forskningsbaserte analyser og infeksjonsmodellering som sammen kan gi et tilnærmet sanntidsbilde av epidemien.
- 2) Vi må forstå mer om tiltakenes smitteverneffekt, uheldige ringvirkninger og kostnader slik at vi kan sette inn den rette pakken med tiltak. Mer kunnskap kan vi få gjennom infeksjonsmodellering og forskning.

Det er neppe holdbart å opprettholde omfattende kontaktreducerende tiltak særlig lenge. Måltrettet testing og isolering samt smitteoppsporing og karantene er mye mer målrettet fordi man da tar ut smittekilder, men lar de ikke-smittede fortsette å møtes. Disse tiltakene bør styrkes nå som de kontaktreducerende tiltakene trappes ned.

Samtidig må vi stadig forbedre tiltakene for å beskytte de eldre, særlig beboere i sykehjem og omsorgsboliger og mottakere av hjemmesykepleie.

- 3) Vi må forberede helsetjenesten, særlig intensivavdelingene og sykehjemmene, på et høyt antall pasienter med covid-19 slik at den kan håndtere eventuelle økninger i epidemien. Det

krever god samhandling mellom sykehus og kommuner. Samtidig må ikke helsetjenesten redusere sin ordinære aktivitet før det er absolutt nødvendig.

4) Vi må ha en god dialog med befolkningen om epidemiens utvikling, strategien og tiltakene. Befolkningen må forberedes på at epidemien vil vare lenge, at mange fortsatt vil bli syke, men at bare noen få vil bli alvorlig syke. Publikum må forstå at en nullvisjon ikke er realistisk; risikoen kan reduseres, men ikke elimineres, og at frivillig oppslutning om tiltakene fortsatt er avgjørende for å holde epidemien under kontroll.

På lang sikt er det immunitet i befolkningen, naturlig eller etter vaksinasjon, som vil gjøre at epidemien ikke lenger er et folkehelseproblem. Et svært effektivt legemiddel kan også endre bildet fullstendig.»

Sykdomspulsen for kommunehelsetjenesten

Folkehelseinstituttet har utviklet en webside for kommunelegene «Sykdomspulsen for kommunehelsetjenesten».

Kommunelegene kan logge inn her: <https://spuls.fhi.no>.

Følgende sykdommer kan følges i Sykdomspulsen:

- Covid-19 (Sykdomspulsen data, MSIS data og data fra modellering av spredning)
- Mage-tarminfeksjoner (Sykdomspulsen data)
- Luftveisinfeksjoner (Sykdomspulsen data)

Dette er et hjelpemiddel som er under utarbeidelse for å ivareta noen av kommunelegens behov i det kommunale smittevernarbeidet. Vi håper dette blir nyttig nå under covid-19-epidemien og vil gjerne ha tilbakemelding fra dere på dette.

Veileder for smittevern i barnehager og skoler

Veileder for barnehager ble publisert 15.04.2020 og veileder for skoler fra 1-7.trinn og ungdomsskoler/videregående skoler kom 20.04.2020. Veilederne er utarbeidet for alle skoletrinn selv om det inntil videre kun er besluttet gjenåpning av barnehager, 1.-4.trinn samt VG2 og VG3 i yrkesfaglige program. Veilederne skal gi råd og støtte til barnehager og skoler i drift under koronavirusutbruddet, og kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer beskrevet i «Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.».

Det er barnehage- og skoleeiere som er ansvarlig for å sikre at driften skjer i samsvar med gjeldende lover og regelverk, og dermed ansvarlig for å sikre en forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern. Barnehage- og skoleeier er ansvarlig for å sikre internkontrollrutiner i henhold til gjeldende forskrift. Eierne kan imidlertid ha behov for bistand til lokale tilpasninger og råd vedrørende smittevernrutiner.

Veilederne tar utgangspunkt i gjeldende rammebetingelser. Det betyr at veilederne legger til grunn at åpning av barnehager og skoler kan skje innenfor rammen av gjeldende regelverk og finansiering, inkludert forskrifter med hjemmel i koronaloven. Veilederne inneholder bla sjekklister for å sikre forsvarlig smittevern i barnehager og skoler; om hvilke tiltak som må være på plass før gjenåpning.

Veilederne er utarbeidet av Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet, og finnes [her](#).

Utvidete testkriterier

I forbindelse med åpningen av barnehager og skoler er det viktig å kunne teste mistenkte tilfeller av covid-19 blant barn og ansatte slik at smittesporing og nødvendige tiltak kan iverksettes ved behov.

Derfor føyes nå barn, elever og ansatte i gjenåpnet barnehage, skole og skolefritidsordning til listen over grupper som prioriteres for testing. For å unngå overtesting anbefales at personer i denne gruppen ser an symptomene hjemme i et par døgn før test vurderes.

Høyest prioritet gis fremdeles til gruppene med størst risiko for alvorlig sykdom og deres hjelpere, særlig de eldste med underliggende sykdom. Les mer [her](#)

Opphevelse av isolasjon

Det er gitt nye [råd om avisolering](#). Hjemmeisolerte kan nå avslutte isoleringen etter 3 døgn med symptomfrihet, tidligst 8 døgn etter symptomdebut. Rådene er i tråd med anbefalinger fra ECDC og råd som gis i nabolandene.

Informasjon på mange språk.

En samling informasjonsark på mange språk ligger [her](#).

Ramadan starter nå, her er aktuell informasjon på [Helsenorge](#)

Melding og varsling av bekreftet og sannsynlig covid-19

Laboratiebekreftet Covid-19 er MELDINGSpliktig til MSIS, og vi er avhengig av klinikermeldingene til MSIS for å få informasjon om yrke, indikasjon for prøvetaking osv. Vi mangler dessverre klinikermeldinger til MSIS for de fleste tilfellene for de siste ukene, statistikken er basert hovedsakelig på informasjon fra laboratoriene. Vi ber dere derfor minne klinikerne på at vi trenger MSIS meldingene for å forstå epidemien!

Lab-bekreftet Covid-19 behøver ikke lenger VARSLES til FHI, men skal fortsatt varsles til kommunelegen. Dette er en forutsetning for at kommunelegen skal kunne gjøre nødvendig smitteoppsporing og følge opp pasienter i isolasjon og nærkontakter i karantene.

Alle nærkontakter som utvikler symptomer bør tilbys test, men det har ikke vært mulig alle steder. Det er derfor laget en [definisjon for sannsynlige tilfeller](#):

«Nærkontakt i hjemmekarantene som utvikler symptomer på covid-19 (akutt luftveisinfeksjon og feber, hoste eller tungpustethet, eller vurdert av lege som mistenkt covid-19) der testresultat ikke foreligger.»

For «sannsynlig covid-19» gjelder at de bør være i isolasjon som ved bekreftet covid-19, og at deres husstandsmedlemmer og tilsvarende nære kontakter (men ikke alle nærkontakter), bør settes i karantene.

Sannsynlig covid-19 er IKKE meldepliktig til MSIS men ER varslingspliktig til kommunelegen etter § 3.3. i MSIS-forskriften. Dette er nødvendig for at kommunelegen og kommunen skal kunne følge opp pasienter i isolasjon og husstandsmedlemmer i karantene. (§3.3 kan brukes som hjemmelsgrunnlag fordi sannsynlige tilfeller rundt et bekreftet tilfelle kan defineres som et mistenkt utbrudd, og derfor varsles til kommunelegen som må avkrefte/bekrefte dette. Tilfellene meldes til MSIS dersom de bekreftes når de testes. Dersom de testes negativt avkreftes de som sannsynlige tilfeller og skal ikke meldes til MSIS.))

Varsling av utbrudd

Smitte i helseinstitusjoner har vært en utfordring flere steder, og det er viktig å få gode tall på dette. Vi minner om at alle utbrudd i helseinstitusjoner, inkludert sykehjem, er varslingspliktig, og at utbrudd kan varsles i webportalen www.vesuv.no. Det er nyttig om informasjonen oppdateres etter at utbruddet er over, slik at omfanget kan kartlegges. Les mer om Vesuv her:

<https://www.fhi.no/sv/utbrudd/hvordan-varsle-om-utbrudd---vesuv/> og hvilke utbrudd som skal varsles: <https://www.fhi.no/sv/utbrudd/varsling-av-utbrudd-av-smittsomme-s/>

Smitteoppsporingsverktøy

FHI med flere jobber med å bistå kommunene med verktøy som forhåpentlig vil være til hjelp i smitteoppsporingsarbeidet. Ulike alternativer vurderes.

I tillegg er den nye smittestoppappen lansert og lastet ned av 1,3 millioner brukere i skrivende stund. Smittestopp er foreløpig lansert i en testversjon. Appen har to formål:

1. Varsling: Brukere av Smittestopp vil få et varsel (sms) dersom de har vært i nærheten av andre Smittestopp-brukere som har fått påvist covid-19, og dermed blitt utsatt for smitte.
2. Registrering av bevegelsesmønster: Brukere av Smittestopp gir FHI, gjennom nedlasting av appen, tilgang på anonymiserte data om hvordan grupper beveger seg i samfunnet. Dataene blir analysert på et overordnet nivå, altså ikke individbasert, for å se på i hvor stor grad folk og grupper holder avstand til hverandre og om omfanget av nærkontakter øker etter hvert som regjeringen letter på restriksjonene.

Vi begynner validering av appens varslingsløsning 23.april i testkommunene Drammen, Trondheim og Tromsø. Etter en to-ukers periode vil 10-15 flere kommuner bli invitert til å delta i valideringen. Endringer i appen og varslingsløsningen vil bli utført kontinuerlig etter hvert som vi ser hvordan valideringen blir. Nasjonal bruk av appen forventes å kunne starte i mai, her vil det komme mer informasjon etter hvert. Mer informasjon om appen kan dere finne her:

<https://www.fhi.no/nyheter/2020/ny-app-fra-folkehelseinstituttet/>

Nettundervisning

Det ble avholdt nettundervisning mandag 20.04 om smittevern for fysioterapeuter, kiropraktorer og annet helsepersonell med en-til-en pasientkontakt. Lenke [her](#)

Vi planlegger et tilsvarende webinar fredag 24 april for andre typer virksomheter med en-til-en kontakt, f.eks frisører og velværevirksomheter som gjenåpner neste uke.

Influensavaksinerings for neste sesong

Folkehelseinstituttet har tidligere i pandemien oppfordret til å vaksinere målgruppene for influensavaksinasjon for å dempe merbelastningen på helsetjenesten og den enkelte pasient ved en samtidig influensaepidemi. Dette vil også være viktig kommende influensasessong. Husk å bestille nok vaksiner til risikopasienter og helsepersonell i deres kommune. Bestillingsfristen er utvidet til 1. juni. Lenke [her](#)

Med ønske om en best mulig vår, hilsen utbruddsgruppa ved FHI ved

Vennlig hilsen

Trude Arnesen, Preben Aavitsland og Line Vold